

Výroční správa
Pol'nohospodárske družstvo Važec

ZA ROK 2019

SME CERTIFIKOVANOU EKO FARMOU

NA SEVERE SLOVENSKA

Ekologické hospodárstvo či hospodárenie priateľské k prírode je nám blízke a aj z týchto dôvodov sme od roku 2005 **certifikovanou EKO farmou**.

Poloha medzi Tatranským národným parkom a Národným parkom Nízke Tatry našu farmu priam predurčuje na ekologické hospodárenie v súlade s prírodou. To, že sa nachádzame aj v chránených územiach, pre našich farmárov znamená hospodárenie v duchu environmentálnej udržateľnosti.

Na poľnohospodárskom družstve Važec vychádzame z rysov krajiny. Jedným z dôležitých faktorov pri ekologickom hospodárení je klíma a nadmorská výška. Priemerná nadmorská výška pôdy nášho družstva je cez 900 m.n.m. čo nás radí medzi najvyššie položené ekofarmy na Slovensku.

V duchu ekologického hospodárstva sa staráme o viac ako 1000 ks hovädzieho dobytku a viac ako 1200 oviec. Na vyše 2 000 hektároch poľnohospodárskej pôdy, ktorú obrábame ekologickým spôsobom, dopestujeme každoročne dostatok krmiva pre naše zvieratá. Pasienkové plochy, sústredené čo najbližšie k družstvu, sú určené najmä pre dojnice. Horské pasienky využívame na pasenie mladého dobytku a na lúkach dorábame objemové krmivo na zimu.

BIO kvality sa držíme aj pri **vlastnej výrobe syrov, bryndze, mäsa, zemiaky** či ďalších **výrobkov z kravského a ovčieho mlieka**.

SKVELÁ CHUŤ

OBSAH:

1. O spoločnosti	7
1.1. Spoločníci spoločnosti.....	7
1.2. Orgány spoločnosti	7
1.3. Hlavný predmet činnosti spoločnosti	8
1.4. Neobmedzené ručenie	8
1.5. Organizačná zložka v zahraničí	8
1.6. Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja	8
1.7. Vývoj a stav, v ktorom sa spoločnosť nachádza	9
1.8. Finančné ukazovatele	10
1.9. Stav finančnej situácie	19
1.10. Udalosti, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia	20
1.11. Konsolidovaná účtovná závierka.....	20
2. Predpokladaný budúci vývoj	20
3. Vplyv činnosti družstva na životné prostredie.....	21
4. Vplyv činnosti družstva na zamestnanosť	23
5. Záver.....	23

Prílohy:

Príloha č. 1 - Správa nezávislého audítora

Príloha č. 2 - Účtovná závierka podnikateľov v podvojnóm účtovníctve

Príloha č. 3 - Poznámky k účtovnej závierke

1. O spoločnosti

1.1. Spoločníci spoločnosti

Družstvo je dobrovoľným združením a založili ho členovia, ktorí vložili do spoločnosti svoje stroje, sadivá, osivá, pôdu, zvieratá, pracovnú silu, neskôr členský vklad v slovenských korunách. V roku 1993 na základe nových zákonov, Družstvo Važec prešlo transformáciou a vydalo oprávneným osobám podielové listy, ktorými sa zadefinovali majetkové práva. Družstevný podielnícky list je cenným papierom, s ktorým sú spojené práva jeho majiteľa v postavení oprávnenej osoby, s rovnakými právami ako pre členov.

Poľnohospodárske družstvo Važec, Urbárska 72, 03261 Važec, IČO: 00195782 (ďalej len „družstvo“) vzniklo podľa vzorových stanov vyhlásených v Ú. v. zo dňa 25.3.1953, čiastka 43 a uznesením ustanovujúcej členskej schôdze konanej dňa 23.1.1960 a do Obchodného registra bola zapísaná 23.1.1960 (Obchodný register Okresného súdu Žilina, oddiel Dr., vložka č.182/L).

1.2. Orgány spoločnosti

Najvyšším orgánom spoločnosti je **členská schôdza**, tvoria ho riadni individuálni členovia a delegovaní zástupcovia družstva.

Do jeho pôsobnosti patrí meniť stanovy, voliť a odvolávať členov predstavenstva, členov kontrolnej komisie, členov družstevnej rady, schvaľovanie riadnej, mimoriadnej alebo konsolidovanej účtovnej závierky a rozhodnutie o rozdelení zisku alebo úhrade strát, rozhodnutie o zvýšení alebo znížení zapisovaného základného imania a o výške členských vkladov, rozhodnutie o základných otázkach koncepcie a rozvoja družstva, rozhodnutie o splynutí, zlúčení, rozdelení, zrušení Družstva alebo zmene právnej formy, rozhodnutie o likvidácii Družstva. V súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a stanovami družstva PD Važec.

Členská schôdza sa zvoláva najmenej raz za rok.

Družstvo vykonáva svoju činnosť samostatne a na vlastný účet, pritom na seba berie primerané hospodárske riziko.

Za Družstvo navonok konajú členovia predstavenstva družstva:

- ***Predstavenstvo:***

Ing. Maroš Kminiak – predseda predstavenstva

Ing. Milan Špak – podpredseda predstavenstva

Mgr. Marián Haverlík – člen predstavenstva do 12.10.2019

Ing. Matúš Hoško – člen predstavenstva od 12.10.2019

Kontrolná komisia je oprávnená kontrolovať všetku činnosť družstva; prerokúva sťažnosti jeho členov, a pokiaľ tak určujú stanovy, tiež pracovníkov, upozorňuje na nedostatky a vyžaduje nápravy. Zodpovedá iba členskej schôdzi a je nezávislá od ostatných orgánov družstva.

- **Kontrolná komisia:**

Milan Ilavský

Rastislav Ilavský

Michal Michalko – predseda kontrolnej komisie

1.3. Hlavným predmetom, ktorým sa družstvo od svojho založenia, až po súčasnosť zaoberá je

- **Polnohospodárska výroba,**

Ostatné činnosti družstva sú:

- výroba mliečnych výrobkov
- mäsiarstvo
- ubytovacie služby v rozsahu voľných živností
- obchod s tovarom všetkého druhu v rozsahu voľných živností
- pohostinská činnosť
- neverejná cestná nákladná doprava
- ťažba piesku
- murárske práce
- stolárstvo

Polnohospodárske družstvo Važec je od roku 2005 certifikovanou Eko farmou s dlhoročnou históriou sústredenou na chov kráv a oviec. V súlade s ekológiou vyrába vlastné tradičné slovenské Bio výrobky z kravského a ovčieho mlieka s fantastickou chuťou a kvalitou, bio mäso a bio mäsové výrobky od ekologicky chovaných zvierat.

1.4. Neobmedzené ručenie

Družstvo PD Važec je právnickou osobou, nezodpovedá za záväzky iných právnických subjektov a nie je neobmedzene ručiacim spoločníkom v iných účtovných jednotkách.

1.5. Organizačná zložka v zahraničí

Družstvo Važec nemá kapitálovú účasť v zahraničí, nekontroluje podnik v zahraničí a nemá vytvorenú organizačnú zložku v zahraničí.

1.6. Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja

Naša spoločnosť nie je zapojená do realizácie projektu výskumu a vývoja. V roku 2019 nevynaložila a neuplatnila náklady spojené s týmto predmetom plnenia

1.7. Vývoj a stav, v ktorom sa spoločnosť Poľnohospodárske družstvo nachádza

Najvýznamnejšie problémy družstva ako aj malých a stredných podnikov na Slovensku sú:

- nedostatočný dopyt a hľadanie zákazníkov - je podľa prieskumov takmer dva krát viac problémov ako v krajinách EÚ
- prístup k získaniu finančných zdrojov, sa na Slovensku zhoršilo výraznejšie v minulom roku
- dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily
- regulačný rámec ovplyvňujúci podmienky na podnikanie.
- vysoké výrobné náklady a náklady na pracovnú silu
- silné konkurenčné prostredie

vnútorná úroveň družstva	
silné stránky	slabé stránky
veľký rozsah hodnotného environmentálneho majetku veľký podnikateľský subjekt, konkurencieschopný farmárskemu systému silný komerčný výrobca reálny proces štrukturálnej zmeny mladá veková štruktúra a kvalifikovaný stav pracovnej sily moderná technika program rozvoj vidieka rozsiahle lúky kvalitná voda	zastaralé a opotrebované budovy nedostatok investícií do možností zvyšovania pridanej hodnoty v oblasti spracovania potravín rozptýlené vlastníctvo pôdy nesolventnosť farmárskych subjektov nedostatočne rozvinutá finančná štruktúra, ktorá nie je prispôsobená špecifickým podmienkam a potravinárstvu nízka produktivita práce
vonkajšia úroveň družstva	
príležitosti	ohrozenia
dodržiavanie požiadaviek EU vo výrobných procesoch na poli európskej kvality a hygienických smerníc pre vstup na trh EU zainteresovanie mladých ľudí do aktívnych činností budovanie zariadení v prírodnom prostredí budovanie agroturistiky a voľnočasových aktivít poľnohospodárstvo priateľské k životnému prostrediu zavádzanie marketingových aktivít	sociálne odlúčenie vidieka problémy vytvorené rozmachom spoločenstiev vzdialených od regiónu neschopnosť vytvoriť všeobecný ekonomický a sociálny rozvoj regiónu nízka mobilita pracovnej sily nedoriešené financovanie poľnohospodárstva

1.8. Finančné ukazovatele PD Važec

Zdrojom finančných ukazovateľov PD Važec je účtovná závierka, príloha č. 2. tejto výročnej správy. PD Važec má povinnosť overenia účtovnej závierky nezávislým audítorm, pre rok 2019 bola členskou schôdzou na overenie účtovnej závierky schválená spoločnosť AZ AUDITING, s r.o., Bratislava, IČO: 50624504

• Neobežný majetok PD Važec

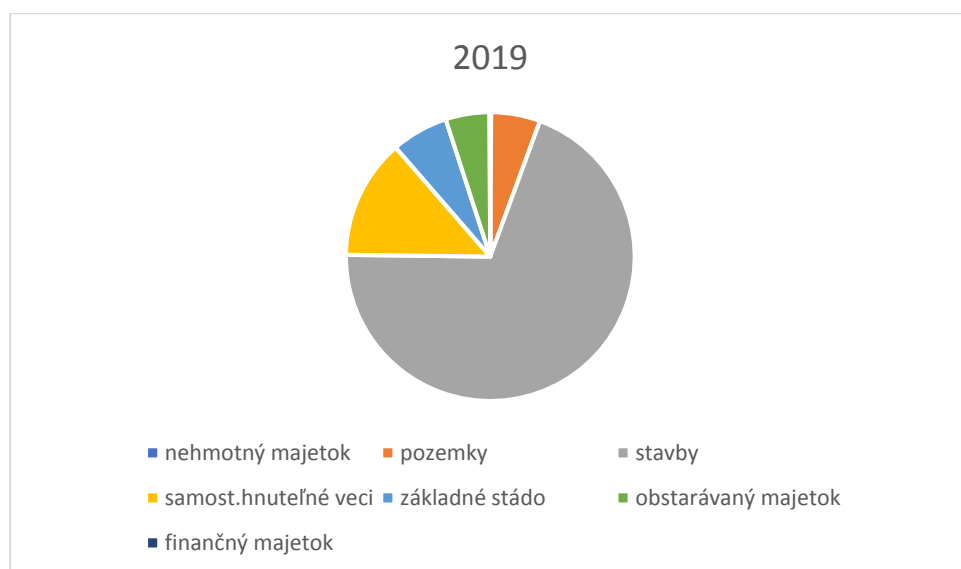
V roku 2019 spoločnosť PD Važec investovala do dlhodobého majetku spoločnosti nasledovne:

- Do stavieb 297 687 Eur
- Do strojov a zariadenia 41 262 Eur
- Do dopravných prostriedkov 15 534 Eur
- Nákup zvierat 3 812 Eur
- Preradenie zvierat do základného stáda 188 689 Eur
- Nákup pozemkov 19 822 Eur

K 31.12.2019 PD Važec malo takúto štruktúru neobežného majetku:

Štruktúra neobežného majetku k 31.12.2019

	2019
nehmotný majetok	6 038
pozemky	345 081
stavby	4 364 948
samost.hnuteľné veci	892 274
základné stádo	399 632
obstarávaný majetok	308 082
finančný majetok	5 209
spolu	6 321 265

- **Obežný majetok PD Važec**

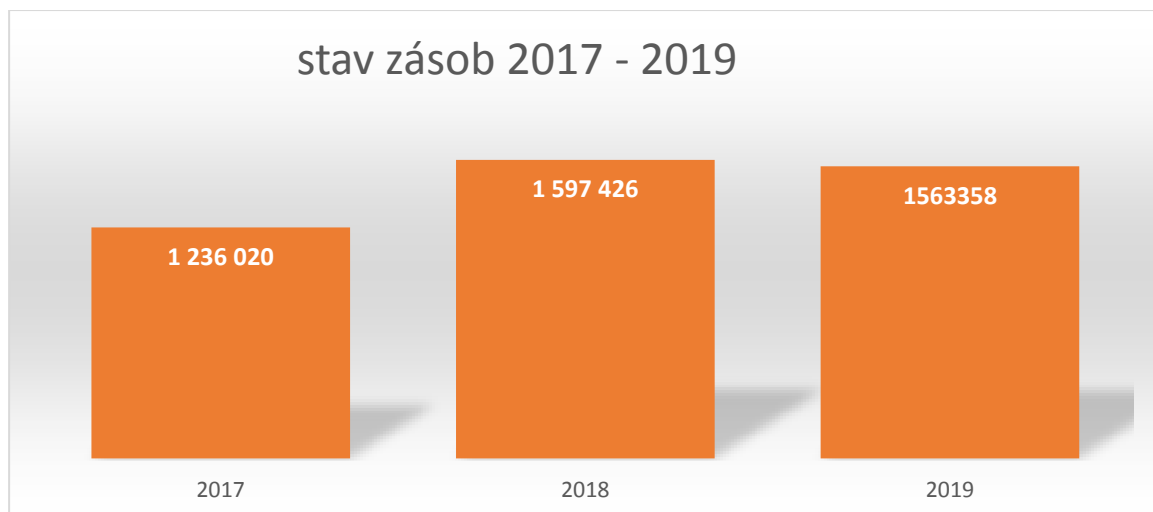
Zásoby

Stav zásob spoločnosti medziročne klesol. K 31.12.2019 oproti minulému roku, spoločnosť PD Važec znížila stav zásob o 34 068 Eur.

Stav zásob 2017 – 2019

Stav zásob 2017 - 2019

	2017	2018	2019
spolu	1 236 020	1 597 426	1 563 358
materiál	115 327	196 011	175 518
nedokončená výroba RV	131 639	199 284	225 645
výrobky	485 856	655 619	635 001
zvieratá	499 138	544 042	524 339
Tovar	1 599	2 470	2 855
Poskytnuté preddavky na nákup zásob	2 461	0	0

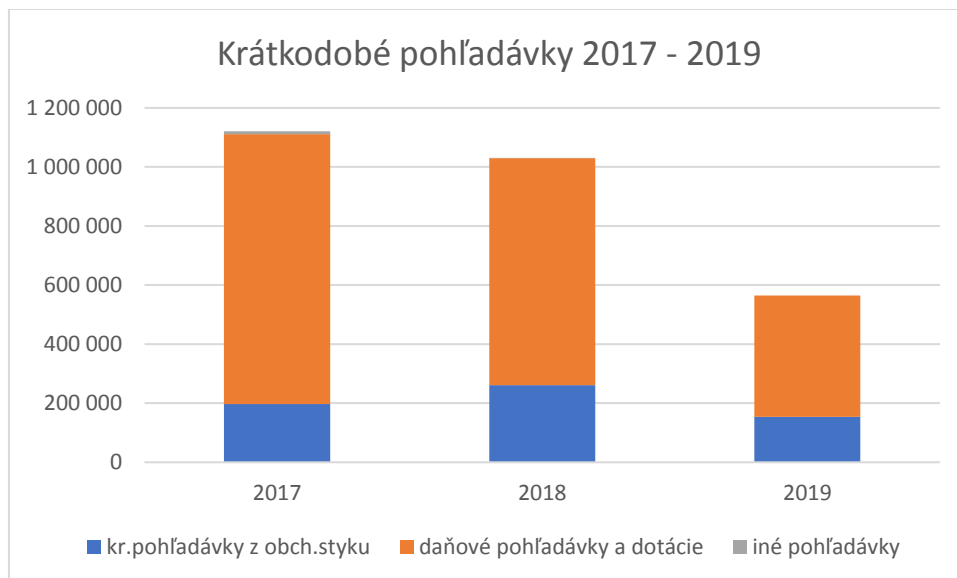
Pohľadávky

Stav krátkodobých pohľadávok z obchodného styku k 31.12.2019 oproti minulému roku, klesol o 465 287 Eur.

Daňové pohľadávky a dotácie k 31.12.2019 oproti minulému roku, klesli o 363 661 Eur.

Krátkodobé pohľadávky 2017 - 2019

	2017	2018	2019
kr.pohľadávky z obch.styku	196 923	260 816	153 274
daňové pohľadávky a dotácie	914 508	768 643	404 982
iné pohľadávky	9 399	439	6 355
spolu	1 120 830	1 029 898	564 611

Na základe zásady opatrnosti, PD Važec k 31.12.2019 vytvorilo opravné položky k nedobytným pohľadávkam, v súlade so zákonom o účtovníctve. Opravnú položku sme vytvorili v celkovej sume 11 219 Eur, ako daňovo uznaný náklad vo výške 2 244 eur a ako pripočítateľnú položku vo výške 8 975 eur. Voči uvedenej spoločnostiam PD Važec vedie súdne konanie.

Ďalšie rizikové pohľadávky, ktoré družstvo vymáhalo v roku 2018 prostredníctvom právnikov sú voči spoločnostiam: Bio For Life sro, Bratislava od roku 2018, Biopark sro Bratislava od roku 2018

• **Zdroje financovania spoločnosti v roku 2019**

V roku 2019 spoločnosť PD Važec uzatvorila nové zmluvy o úvere, z ktorých získala peňažné prostriedky v sume 829 025 Eur. Obstaranie majetku formou leasingu vo výške 93 042 eur.

Ďalšie finančné prostriedky získala spoločnosť z vyplatených investičných dotácií na poľnohospodárstvo v sume 1 076 693 Eur, podľa tabuľky a grafu nižšie.

Finančné prostriedky na nákup pôdy a na plynulý chod prevádzky poskytol Ing. Alexej Beljajev v sume 222 000 Eur, spoločnosť Alfafin sro v sume 20 000 Eur, A.B.F. Invest 80 000 Eur.

Nákup strojov bol obstaraný leasingom od VUB Leasing v sume 88 480 Eur.

Dotácie

PD Važec každoročne žiada o priame podpory, ktoré sa vyplácajú zo štátneho rozpočtu SR a refundujú z rozpočtu EÚ, na chov jariet, bahníc a kôz, na výkrm vybraných kategórií hovädzieho dobytku, na kravy chované v systéme s trhovou produkciou mlieka, na horské oblasti s prírodnými obmedzeniami,

V nasledujúcej tabuľke a grafe uvádzame vývoj vyplácania priamej podpory pre PD Važec za roky 2017 - 2019

Priame podpory pre poľnohospodárstvo 2017 - 2019

	2017	2018	2019
SPOLU	1 006 973	1 032 949	1 076 693
na plochu	264 632	269 871	257 875
poľn.postupy na klímu a živ.prost.	143 382	142 812	141 483
chov bahníc, jariet a kôz	14 799	16 772	19 970
výkrm vybr.kateg.hovädzí dobytok	10 952	26 002	36 799
kravy na mlieko	93 708	102 582	106 189
vybr. Oblasti s iné obmedzenia	178 560	176 182	172 852
ekologické poľnohosp	154 265	153 100	153 100
agroenviromentálno-klimatické opatr	69 931	67 945	109 156
finančná disciplína	7 056	7 692	7 933
dobré životné podmienky zvierat	37 889	16 650	45 630
chov ohrozených druhov zvierat	21 090	43 160	16 524
VDJ dobytie jednotky	10 708	10 182	9 182

Záväzky

Záväzky predstavujú cudzie zdroje krytia, ktoré spoločnosť musí v budúcich rokoch splatiť. Celkovo spoločnosť PD Važec k 31.12.2019 oproti minulému roku znížila stav dlhodobých záväzkov o 283 277 Eur a krátkodobé záväzky zvýšila stav o 154 873 Eur.

Stav záväzkov z dlhodobého bankového úveru znížila o 289 619 Eur, z krátkodobého leasingu znížila stav o 268 234 eur, bežné bankové úvery znížila o 83 041 Eur.

Znížila stav záväzkov z dlhodobého leasingu a spotrebných úverov o 283 277 Eur, krátkodobé záväzky z obchodného styku zvýšila o 84 052 Eur.

Záväzky 2017 – 2019

	2017	2018	2019
Dlhodobé záväzky	1 430 522	1 860 168	1 576 891
dlhodobé z leasingu a spotr.úveru	268 987	204 491	167 248
sociálny fond	42 636	39 303	38 653
odložený daňový záväzok	292 374	279 549	323 784
dlhodobý bankový úver	826 525	1 336 825	1 047 206
	2 283 309	2 707 434	2 862 307

Krátkodobé záväzky

krátkodobé leasing	269 159	373 678	105 444
kr.z obch.styku	483 718	424 267	508 319
voči spoločníkom a prepoj. osobám	218 657	220 741	216 401
voči zamestnancom	43 562	44 485	48 440
daňové a sociálne odvody	45 546	47 377	90 945
ostatné krátkodobé	307 803	603 268	983 326
rezervy	50 072	58 594	57 449
bežné bankové úvery	864 792	935 024	851 983

Ostatné krátkodobé záväzky PD Važec k 31.12.2019 predstavovali:

- finančné prostriedky, ktoré družstvu poskytol na nákup pôdy a prevádzku družstva Ing. Beljajev v sume 741 828 Eur,
- pôžička od firmy Alfafin 50 000 Eur,
- pôžička od firmy A.B.F. Invest 80 000 Eur
- nezaplatený nájom vlastníkom za pôdu v sume 48 226 Eur.

• Čistý pracovný kapitál

V nasledujúcej tabuľke zobrazujeme čistý pracovný kapitál PD Važec za roky 2017 – 2019. Čistý pracovný kapitál predstavuje majetok družstva po odpočítaní jeho záväzkov.

Krátkodobé zdroje

názov	2019	2018	2017
zásoby	1 563 357	1 597 426	1 236 020
krátk. pohľ.z obhc.st	153 274	260 816	196 923
kr.daňové pohľ.a dot	404 982	768 643	914 508
iné kr.pohľ	6 355	439	9 399
finančné účty	4 038	15 893	6 469
krátk.záv. Z obch.st	-508 319	-424 267	-483 718
záv.voči zamestn	-48 440	-44 485	-43 562
záv.voči soc poisť	-68 728	-38 891	-34 918
kr.daňové záv.	-22 217	-8 486	-10 628
kr.iné záv. (Leas...)	-1 088 770	-976 946	-576 962
kr.záv voči spol. zdr.	-156 401	-160 741	-158 657
záv.voči Luky	-60 000	-60 000	-60 000
bežné bank úvery	-851 983	-935 024	-864 792
Suma	- 672 852	-64 217	80 010

Dlhodobé zdroje

	2019	2018	2017
neobežný majetok	6 321 265	6 410 821	6 149 993
Zákl. imanie	-436 831	-436 831	-436 831
kapitálové fondy	-1 588 242	-1 588 242	-1 588 242
rezervné fondy	-1 411 543	-1 411 543	-1 411 543
strata min.rokov	538 744	405 357	292 466
strata bežného roka	342 374	133 388	23 642
dlh.záv. Ost. (leas...)	-167 248	-204 491	-268 987
záväzky zo soc.fondu	-38 653	-39 303	-42 636
odložený daň.závazok	-323 784	-279 549	-292 374
dlhodobé bank.úvery	-1 047 206	-1 336 825	-826 525
suma	3 236 082	1 652 782	1 598 963

• Výnosy

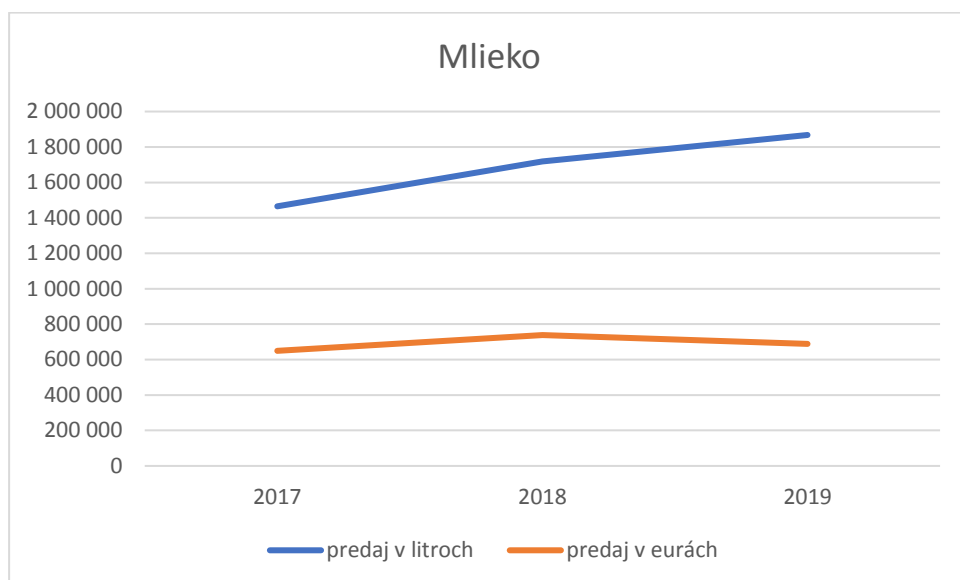
Rozhodujúce pre poľnohospodárov je vývoj cenových hladín poľnohospodárskych komodít, ktoré ovplyvňujú ich tržby a celkové príjmy

MLIEKO

Tržby za predaj kravského mlieka v PD Važec tvoria najdôležitejšiu zložku príjmu hotovostných financií. Tržby za mlieko predstavujú takmer 60 % všetkých tržieb družstva. Ceny na trhu za nákup surového kravského mlieka od poľnohospodárskych družstiev sa od roku 2019 medzimesačne znižujú a nákupné ceny mlieka už nepokrývajú náklady na jeho výrobu. V nasledujúcej tabuľke a grafe zobrazujeme pohyb predaja mlieka PD Važec v litroch, eurách a vývoj ceny mlieka za 1 liter.

Mlieko

	2017	2018	2019
predaj v litroch	1 465 032	1 718 543	1 867 721
predaj v eurách	649 557	738 413	689 178
prepočet ceny na 1 l mlieka	0,4361	0,4299	0,3689

Z uvedených ukazovateľov vidíme, že PD Važec oproti minulým obdobiam predáva viac kravského mlieka v litroch, ale cena za liter mlieka oproti minulým obdobiam klesá. Celkovo PD Važec za predaj kravského mlieka, oproti minulému obdobiu, inkasuje tržby o 7 % nižšie, ako mohlo očakávať z predaného množstva.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame prehľad zložiek čistého obratu v PD Važec za roky 2017 – 2019

Čistý obrat 2017 - 2019

	2017	2018	2019
mlieko	722 958	738 414	689 178
syrové výrobky	178 779	267 524	265 812
mäso	-	87 014	202 234
rastlinná výroba a zemiaky	552	13 255	24 640
živočíšna výroba a zmena stavu	571 490	657 428	387 757
služby a ostatné tržby	90 252	155 957	59 599
tovar bufet	37 224	112 639	196 013
spolu	1 601 255	1 960 679	1 824 187

Najväčšiu zložku tržieb v roku 2019, ako aj minulé roky, predstavovali tržby za predaj kravského mlieka, (58 % z čistého obratu).

Tržby za predaj mlieka v roku 2019 sa oproti roku 2018 znížili o 49 236 Eur z dôvodu zníženia ceny za 1 liter mlieka.

Tržby z bitúnku za rok 2019, ktoré družstvo inkasovalo prvýkrát v roku 2018, dosiahli hodnotu 202 234 Eur.

Rastlinná výroba v roku 2019 predala vlastné zemiaky a iné produkty v hodnote 24 640 Eur

Tržby zo živočíšnej výroby a predaja zvierat v roku 2019 oproti roku 2018 klesli o 50 099 Eur, dôvodom poklesu tržieb je odovzdávanie zvierat do vlastného bitúnku

Tržby za predaj tovaru v bufete v roku 2019 oproti roku 2018 vzrástli o 83 374 Eur.

- **Náklady**

Na zabezpečenie plynulej prevádzky, družstvu vznikajú nevyhnutné a iné potrebné náklady. Nákladovosť k čistému obratu v roku 2019 oproti roku 2018 stúpla o 14 %.

nákladovosť k čistému obratu 2017 -2019

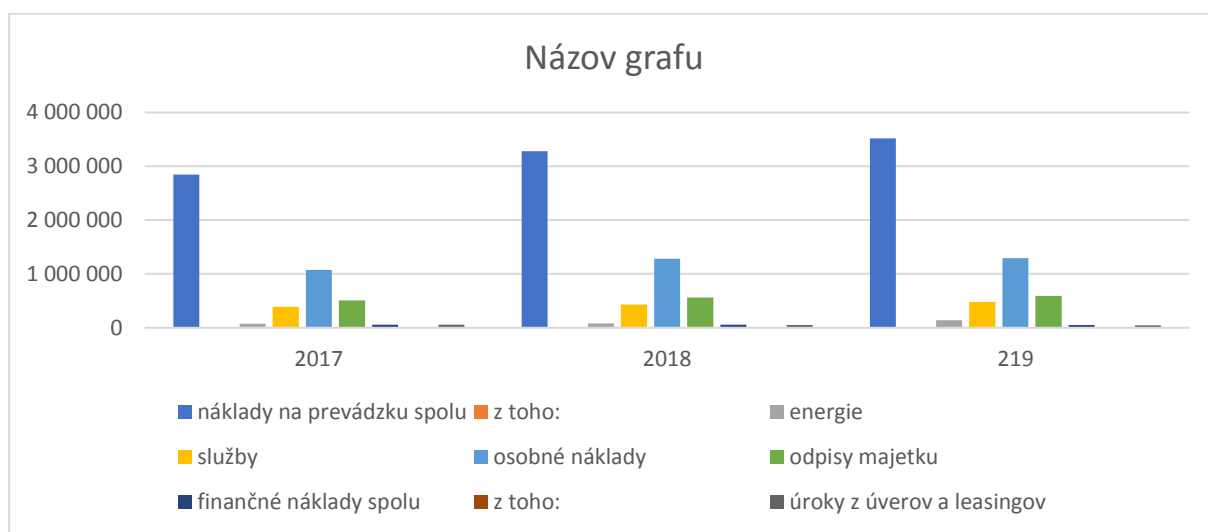
	2017	2018	2019
nákladovosť	1,8137	1,7046	1,9573
náklady	2 904 126	3 342 093	3 570 503
čistý obrat	1 601 255	1 960 679	1 824 187

V nasledujúcej tabuľke a grafe uvádzame vývoj vybraných položiek nákladov za roky 2017 – 2019

Náklady 2017 - 2019

	2017	2018	2019
náklady na prevádzku spolu	2 844 908	3 283 214	3 517 713
z toho:			
energie	74 736	81 469	85 406
služby	389 593	429 327	478 813
osobné náklady	1 073 806	1 282 133	1 290 909
odpisy majetku	511 486	561 127	592 512
finančné náklady spolu	59 218	58 879	52 790
z toho:			
úroky z úverov a leasingov	54 511	49 782	45 227

Náklady na prevádzku družstva za rok 2019 oproti roku 2018 vzrástli o 234 499 Eur.

Najväčšiu položku zo všetkých nákladov predstavujú osobné náklady. V roku 2019 predstavovali osobné náklady 37 % z prevádzkových nákladov.

Osobné náklady v roku 2019 oproti roku 2018 vzrástli o 8 776 Eur

Na nákup služieb družstvo v roku 2019 oproti roku 2018 vynaložilo viac o 49 486 Eur,

Náklady na úroky z úverov a leasingov vynaložilo družstvo v roku 2019 oproti roku 2018 o

4 555 Eur menej.

1.9. Stav finančnej situácie PD Važec

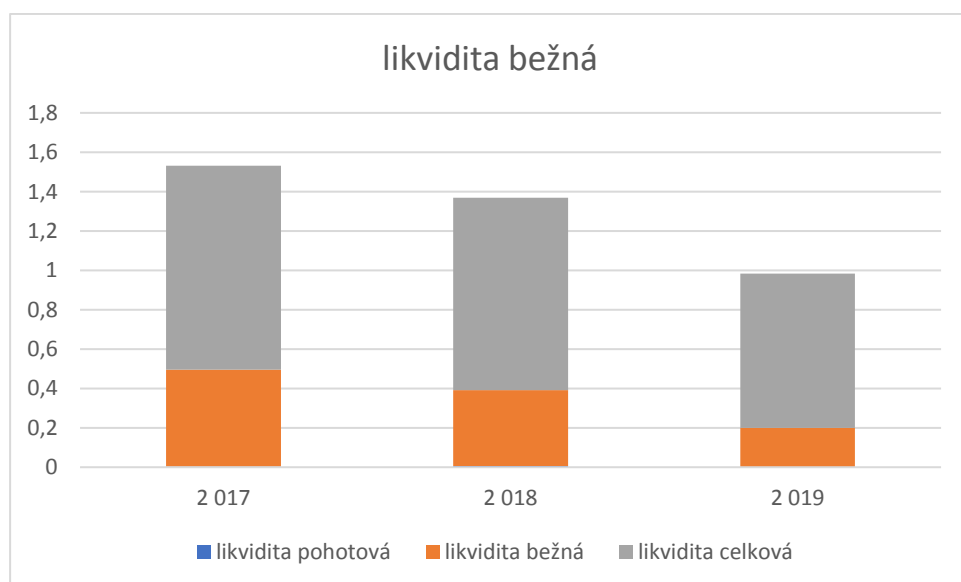
- **Likvidita spoločnosti**

Likvidita je schopnosť firmy premeniť majetok na peniaze a včas uhradiť svoje záväzky. Ukazovateľ likvidita pohotovú predstavuje stav financií v pokladni a na bežnom účte ku krátkodobým záväzkom, ktoré družstvo potrebuje splatiť v krátkom čase, likvidita bežná počítá k hotovostným prostriedkom aj krátkodobé pohľadávky a likvidita celková počítá k hotovostným prostriedkom a pohľadávkam aj stav zásob

Likvidita 2017 - 2019

	2 017	2 018	2 019
likvidita pohotovú	0,0028	0,0059	0,0014
likvidita bežná	0,4937	0,3863	0,1987
likvidita celková	1,035	0,9763	0,7829

V nasledujúcom grafe dávame do povedomia likviditu bežnú

Likvidita bežná medzioročne klesá. Družstvo má k dispozícii menej finančných prostriedkov.

- **Ukazovatele výnosnosti**

Zhoršenie ukazovateľov výnosnosti vychádza z prehĺbenia straty. Strata v roku 2019 oproti roku 2018 je vyššia o 208 986 Eur.

Ukazovatele výnosnosti

	2 017	2 018	2 019
marža čistého zisku (čistý zisk/čisté tržby)	-1,476	-6,803	-18,7686
EBIT	47 474	-96 431	-252 912
výnosnosť podniku (Ebit / aktíva)	0,557	-1,065	-0,0295

- **Návrh na rozdelenie zisku**

Členská schôdza konaná 12.10.2019 schválila návrh na preúčtovanie straty z roku 2018, v plnej výške 133 388 Eur preúčtovať na neuhradenú stratu minulých rokov.

Vedenie spoločnosti predloží návrh na preúčtovanie straty z roku 2019 v plnej výške 342 374 Eur preúčtovať na neuhradenú stratu minulých rokov na schválenie členskej schôdzy.

1.10. Udalosti, ktoré nastali po skončení účtovného obdobia

Po 31. decembri 2019 nenastali také udalosti, ktoré by si vyžadovali zverejnenie alebo vykázanie v účtovnej závierke alebo vo výročnej správe za rok 2019.

1.11. Konsolidovaná účtovná závierka

Poľnohospodárske družstvo Važec je materskou účtovnou jednotkou pre spoločnosť BPS Važec s r.o. a nemá povinnosť zostavovať konsolidovanú účtovnú závierku. Podmienky pre zostavenie konsolidovanej účtovnej závierky neboli splnené, na základe individuálnej účtovnej závierky PD Važec a individuálnej účtovnej závierky BPS Važec, nedosiahla celková suma majetku 24 miliónov Eur, čistý obrat nebol vyšší ako 48 miliónov Eur a priemerný prepočítaný počet zamestnancov za účtovné obdobie nepresiahol 250, z toho dôvodu družstvo konsolidovanú účtovnú závierku nezostavuje.

2. Predpokladaný budúci vývoj

Podľa finančných predpovedí na rok 2020 vieme, že ceny energií a tepla budú rásť.

Náklady na zamestnancov budú v roku 2020 ešte vyššie, nielen z dôvodu zvyšovania minimálnej mzdy ale aj povinných príplatkov a iných povinných platieb ako príspevok na rekreáciu, kúpeľnú liečbu a podobne.

Nákupná cena za liter kravského mlieka od poľnohospodárov bude v roku 2020 nižšia.

Podľa analýz Slovenského hydrometeorologického ústavu bol minulý rok najteplejší od začiatku 20. storočia. To so sebou následne prináša aj sucho, ktoré nám bude vyprázdňovať studne a znižovať úrodu a problémy v poľnohospodárstve sa v budúcnosti majú prehĺbovať.

Podľa jednoduchej prognózy, testov a z finančných ukazovateľov dosiahnutých v PD Važec, vid' nasledujúca tabuľka, vidíme, že družstvo má zhoršujúce finančné ukazovatele a zvyšujúce sa finančné problémy.

	2017	2018	2019
Altmanovo Z - score	0,36	0,23	0,1
Index bonity	0,53	-0,1	-0,81
Tafflerov model	0,13	0,09	0,05

V roku 2019 sa PD Važec zameria na zlepšenie finančnej situácie a finančných ukazovateľov družstva a na zefektívnenie svojej výroby.

V nasledujúcich rokoch sa bude PD Važec zameriavať na predchádzanie problémov, ktoré všeobecne hrozia z klimatických zmien, skleníkových efektov, z nedostatku vody, z globálneho otepľovania a všeobecnej hrozby sucha. Bude pripravovať opatrenia pre zmiernenie dopadu uvádzaných faktorov na poľnohospodársku výrobu a na ochranu svojich zamestnancov.

3. Vplyv činnosti družstva na životné prostredie

Poľnohospodárstvo zaberá v krajinách EÚ najviac pôdy a ostáva jedným z najdôležitejších hospodárskych odvetví. Štúdia nemeckej Federálnej agentúry pre životné prostredie (UBA) však naznačuje, že takto intenzívne poľnohospodárstvo výrazne škodí životnému prostrediu.

Jedným z najkontroverzejších problémov poľnohospodárstva sú práve emisie skleníkových plynov. Vedci dlhodobo naznačujú, že využívanie úrodných planín, výrub lesov, narastajúca spotreba hnojív ale aj kultivácia zeme a chov zvierat produkujú nadmerné množstvo emisií, tiež upozorňujú na negatívny vplyv používania pesticídov a umelých hnojív na človeka a upozorňujú aj na menej známe vplyvy, ako napríklad hromadný chov zvierat.

Okrem znečistenia poľnohospodárstvo ohrozuje aj biodiverzitu, pretože zaťažuje životné prostredie dusíkom, fosforom a ťažkými kovmi. Viaceré pesticídy navyše zabíjajú nie len parazitický hmyz, ale aj ten užitočný, ako sú napríklad včely. Ďalším negatívnym dôsledkom industrializovaného poľnohospodárstva je úbytok viacerých druhov cicavcov a vtáctva, ktorí v dôsledku ľudskej činnosti stratili prirodzené potravinové zdroje, a výskyt náhlych intenzívnych búrkových zrážok v kombinácii s dlhšími obdobiami sucha výrazne vplyva na vznik erózie

Na strane druhej, poľnohospodárstvo a príroda prehľbujú svoj vzájomný vplyv. Poľnohospodárstvo po celé stáročia prispievalo k vytváraniu a udržiavaniu celej škály hodnotných prirodzených biotopov, ktoré sú domovom pre množstvo voľne žijúcich živočíchov a divo rastúcich rastlín. Poľnohospodárstvo tiež podporuje rôznorodú vidiecku komunitu, ktorá nie je len základným aktívom európskej kultúry, ale hrá nezastupiteľnú úlohu aj pri ochrane životného prostredia.

Jedno z najdôležitejších agro - environmentálnych opatrení vo vzťahu k ochrane životného prostredia je rozvoj ekologickej poľnohospodárskej výroby. Poľnohospodárstvo sa podieľa na záchytoch oxidu uhličitého a jeho následnom ukladaní vo forme organického uhlíka v pôde

Najväčšie výzvy životného prostredia na Slovensku na základe medzinárodného porovnania predstavujú nakladanie s odpadom, kvalita ovzdušia a lesy.

Zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľné využívanie.

V SR je každý povinný, predovšetkým opatreniami priamo pri zdroji, predchádzať znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia a minimalizovať nepriaznivé dôsledky svojej činnosti na životné prostredie.

Naša spoločnosť spĺňa všetky legislatívne požiadavky vplyvajúce na odpadové hospodárstvo, vedie záznamy o nakladaní s odpadom, aktuálny stav odpadového hospodárstva o pôvode odpadu s informáciou o druhu a množstve za určené obdobie.

- **Nebezpečný odpad** – sa zbiera podľa potreby a je odváňaný na jeho ďalšie využitie, resp. zneškodnenie - NO u pôvodcu podľa § 97, ods.1, písm. g zákona č.79/2015 Z. z. o odpadoch. Dňa 04.08.2016 udelený súhlas číslo : OU-LM-OSZP-2016/08132-003 PM. Súhlas vydaný na päť rokov.
- **Živočíšne vedľajšie produkty** - odvoz a likvidáciu zabezpečuje zmluvný externý dodávateľ
- **Ostatný odpad** – je zbieraný do vlastných nádob a odvoz je zabezpečený vlastnou dopravou na skládku odpadu – TOS s.r.o
- **Živočíšne vedľajšie produkty kategórie 3 (kuchynský odpad)** - odvoz a likvidáciu zabezpečuje zmluvný dodávateľ Espik Group s.r.o.
- **Obalový materiál** - plnenie záväzných limitov zhodnocovania a recyklácie odpadov z obalov zabezpečuje NATUR-PACK, a.s.
- **OVZDUŠIE** – v PD Važec sú dva hlavné zdroje znečisťovania ovzdušia a to chov hospodárskych zvierat a plynová kotolňa. Prevádzka družstva je umiestnená v okrajovej časti obce, mimo územia s obytnou funkciou, obyvatelia nie sú obťažovaní zápachom, družstvo má dobré podmienky na rozptyl emisií a zachovanie súčasnej kvality ovzdušia v danej lokalite. Pri prevádzkovaní technologických činností bitúнку a syrárne, pri ktorých vznikajú pachové látky do uzavretých priestorov, nie je zhoršujúcim príspevkom k súčasnej úrovni registrovateľného zápachu.
- **VODA** - PD Važec odoberá podzemnú vodu v zmysle vodného zákona č.364/2004 Z.z. Znečistenie povrchovej vody spôsobuje sústreďovanie splaškovej vody v žumpách, skládka odpadu. Spotreba vody je zabezpečená dvoma studňami a vodovodnou prípojkou, ktorá zásobuje prevádzku pitnou vodou
- **Pôda** – PD rešpektuje normy o dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienkach, vzťahujúcich sa na ochranu pôdy pred eróziou a zachovanie pôdnej organickej hmoty a pôdnej štruktúry. Na kontaminácii našej pôdy sa podieľajú skládky živočíšneho odpadu a emisie z dopravných prostriedkov a poľnohospodárskych strojov a to minimálne.

Cieľom PD Važec pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie je nielen identifikovať významné vplyvy, ale nájsť k nim aj prijateľné riešenie, ktorými sa vybrané javy ochránia, alebo zmiernia dopady na ne. Naša spoločnosť má rad bezpečnostných a protipožiarnych opatrení vyplývajúcich, zo všeobecne záväzných právnych predpisov a technických noriem, aby

pomohla zamedziť vzniku neštandardných stavov, ktoré by predstavovali zdroj ohrozenia pre životné a pracovné prostredie.

4. Vplyv činnosti družstva na zamestnanosť

Zamestnanosť v poľnohospodárstve má dlhodobu klesajúcu tendenciu. Reštitúcia majetku, transformácia družstiev a zmena agrárnej politiky, ale aj . meniaci sa vzdelanostná štruktúra mali na zamestnanosť v poľnohospodárstve určitý vplyv a poľnohospodárstvo sa usiluje o vytvorenie lepších pracovných príležitostí spojených s technologickými inováciami, vyššou produktivitou a vyššími mzdami, ktoré sú náročnejšie na zručnosti a znalosti zamestnancov.

V PD Važec pri prevádzke rôznorodých činností je potrebné členenie zamestnancov do viacerých oddelení, kvalifikačných skupín, pracovných kategórií a podobne. Správna organizačná štruktúra a správny výber vedúcich zamestnancov, ktorí majú potrebné odborné znalosti a osobné predpoklady nie sú zodpovednosť za svoje rozhodnutia, by malo zabezpečiť efektívne fungovanie spoločnosti

Na základe druhu vykonávanej práce, kvalifikácie, funkcie, PD Važec v roku 2019 zamestnávalo priemerne 78 osôb a to :

Robotníci v rastlinnej výrobe	4
Robotníci v živočíšnej výrobe	24
Remeselníci a opravári	16
Ostatní robotníci	10
Vedúci, technickí a adm. pracovníci	16
Ostatní, údržbári, upratovačky	4
Počet osôb pracujúcich na dohodu	7

Z uvedeného stavu bolo 29 žien, 3 pracovníci do 24 rokov veku, 22 pracovníkov 50 a viac rokov veku, 9 pracovníkov s absolvovanou vysokou školou II. stupňa, 22 pracovníkov s poľnohospodárskou školou.

5. Záver

V roku 2019 PD Važec zamestnávalo 74 osôb. Obhospodarovalo 1997,2 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 472,41 ha bola zberová plocha. Vyprodukovalo 435,9 t obilnín a 59,37 t konzumných zemiakov.

Družstvo v roku 2019 chovalo 1293 kusov hovädzieho dobytku, z toho 370 kusov dojnic. Vyprodukovalo 2 065,3 tis. litrov kravského mlieka, z toho na predaj bolo dané 1 867,72 tis. litrov kravského mlieka.

Okrem hovädzieho dobytku družstvo chovalo 1 148 kusov oviec, z toho bolo 648 bahníc. Družstvo z uvedeného stavu oviec vyprodukovalo 47 253 litrov ovčieho mlieka.

Syráreň v roku 2019 spracovala 197 583 litrov kravského mlieka a 47 253 litrov ovčieho mlieka, za syrové výrobky družstvo získalo 265 811 Eur z čistého obrátu.

V roku 2019 bitúnok vyrobil 204 328 Eur z čistého obrátu.

Čistý obrát družstva PD Važec v roku 2019 oproti minulému roku vzrástol o 136 091 Eur.

Družstvo v roku 2019 investovalo do stavby IGLU pre teľatá 233 038 Eur, do modernizácie AB budovy 51 704 Eur, do nákupu pozemkov 19 822 Eur, do dopravných prostriedkov 15 533 Eur, do nákupu zvierat 3 812 Eur.

Stav krátkodobého majetku k 31.12.2019 bol nasledovný, znížil sa stav zásob o 34 069 Eur oproti minulému roku a znížil sa stav pohľadávok z obchodného styku oproti minulému roku o 107 542 Eur.

Okrem krátkodobých finančných problémov, ktoré nastali v roku 2019, družstvo bude musieť čeliť aj problémom rapídne rastúcim prevádzkovým nákladom, nákladom na zamestnávanie, nákladom na propagáciu a predaj svojich výrobkov, rastúcim nákladom na poistenie majetku.

V budúcich rokoch PD Važec neplánuje rozsiahle investície do stavieb a technológií ako minulé roky, ale sústreďí sa na efektívne využitie majetku, na vytvorenie dobrých podmienok pre pracovnú silu a dobrú sociálnu politiku pre svojich zamestnancov, aby tak družstvo vytvorilo lepšiu kvalitu svojich bio výrobkov a stalo sa silným konkurenčným partnerom v SR. Družstvo sa v ďalších rokoch bude zaoberať určovaním správnych cien svojich výrobkov na trhu, vývojom cien kravského mlieka, zrýchlením obrátov svojich zásob, pohľadávok, záväzkov a zvyšovaním predaja svojich výrobkov.

V ďalších rokoch, bude PD Važec prijímať aj rozhodnutia na opatrenia voči globálnym hrozbám, aby eliminovalo riziká sucha a horúčav a zabezpečila plynulý chod a rozvoj poľnohospodárskej výroby.